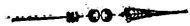

måttliga nykterhetswännerna, som stå uti ett hemligt förbund med bränwius djefwulen, att det är ett wanligt krigspus, som alla krigande Potentater ansett för både lofligt och hederligt, att reta hwarandras undersåter till uppror. Om nu nykterhets talaren retar girighetsdjefwulen och heersddjefwulen att göra uppror emot bränwiusdjefwulen; så kan detta krigspus icke wara mera jetsittigt eller wanhederligt, än att till ex. Ryksa Kejsaren retar Turkens undersåter till uppror emot Sultan.

Här tyckes det wara på sitt rätta ställe, att undersöka i hwilket förhållande Bränwiusdjefwulen står till de andra djeflarna. Att bränwius djefwulen är som en kommandant öfwer andra djeflar, har man funnit deraf, att så många grossa brott blifwit begångna i fyllan, såsom brottmåls statistiken utwisar. Kanste två tredjedelar af dessa grossa brott, skulle hafwa uteblifwit, om icke bränwinet warit ett eggelse medel till det onda.

(Forts.)

Uitgå
Tryckt hos W. N. Nygren. 1853.

Ens Hopandes Röst i Öknen.

N:o 12. December. 1853. 2. Årg.

(Forts. från föreg. Nr.)

När menniskan tager sig en sup bränwin på nykter mage, så tycker man, att den hetkar i magen; när spritångan sprider sig med blodet till hjertat, så tycker man, att den värmer hjertat. En del menniskor hafwa godt blifne; sådana fullhundar blifwa mycket blödiges och Gudfruktige i fyllan; andra åter, som hafwa elakt blifne, blifwa knarrige, otålige, och bullersamme, de börja då, att swärja och slå i fyllan. Men det är swårt att säga, hwilketdera må wara större synd, antingen att wara Gudfruktig i fyllan, eller ogudaktig i fyllan. En allmän erfarenhet är det, att ett hemligt hat, som man icke icke råds uppenbar i nyktert tillstånd, kommer ut, när bränwinet fått göra sin werkan på gallan. Härpå kan man göra den slutsatsen, att bränwines örena ande, och hatets swart ande äro bröder. Bränwines örena ande gör menniskan mera modig och djerf; den ger styrka och fart åt de hemliga djeflar, som hafwa sitt säte i föttet. En god egenfkap tillagnas bränwinet nemligen, att 'winet är ärligt'. Detta är en dygd, som gerna må wara winets försjens; men wigt och sannt är det öfwen,

allt menniskan under det rusiga tillståndet uppenbarar, många hemligheter, som hon sedan får bittert ångra. Hvad har spriten för verkan på förståndet? — som den rusige själf tycker så klaras och skärpes förståndet: den rusige tycker sig hafwa ett lust hufvud; men för den nyktra åskådaren uppenbarar sig det "ljusa hufvudet" som ett "dum hufvud." Man tycker alltid, att det är något, som fattas mannen med det ljusa hufvudet. Inbillningskraften stegras af vinet: Poeten blir inspirerad: En pultron blir i hast hjelte; den fattige blir i hast rik; den swage blir stark, tiggaren blir så drog, som en stor Herre man; och en dummer jons blir i tyllan en stor tänkare. Om detta allt wore samnt, så skulle brännvinet kunna uträtta stora ting: men hela herrligheten warar så litet länge. Hvad har brännvinet för verkan på könsdelarne? Det har man ofta sett, att den blygsamme hyslingen blir lär, när han har fått sig ett par glas i peruken: han börjar kurtisera, och den blygsamma jungfrun låter sig allt detta behaga; dock är det icke så afsjort husrwidan hon tror på en kärleksförklaring i tyllan. Man ser häras, att spritångan verkar både på kropp och själ: den verkar på gallan, wredens organ, på lefwern, egoismens organ, på mjelten, ambitionens organ, på könsdelarne hörorganerna, på hjertat, som är modets, fruktans, sorgens, kärlekens, och glädjens organ. Den verkar på förståndet, förnuftet och inbillningskraften; men det samsta af allt, är brännvinets verkan på samwetet, som deras dödsos, och detta skall brottmåls statstiken utvisa. Det är mången mordare, som icke har mod, att utöfwa mordet i redigt tillstånd, utan måste först styrla

sig med den djefwulsta drycken. Huru wida brännvinet utöfwar någon verkan på tjuforganerna, är icke så noga uttrönt, men kändt är det likwäl, att gamla utpissade tjuwar, anse brännvinet såsom stadligt för deras yrke emedan det betager dem den nöddiga försigtigheten. Hvad som nu är sagdt om brännvinets verkan i allmänhet gäller också i synnerhet om Tappmarkerna, och ju gröfre och råare seder, desto gröfre blefwo brännvinets werktningar. Det mest uprörande och hjertskakande war dock de oskyldiga barnens lidande för brännvinets skull. När mödrarne lågo hela och halftida dagar i tyllan utan medwetande, fingo de små oskyldiga Barnen strika navelbråck på sig; war det icke den oskyldiga Barna wännen Jesus, som hörde de spädas klagan, när han uppväckte en Religiös och Gudfruktig nykterhets wär uti Johan Naattamaa, som ref opp den andeliga jorden, och bröt den andeliga isen omkring de kalla hjertan i Norden. War det icke den oskyldiga barna wännen Jesus, som hörde de spädas klagan på marken, likasom Herren hörde Jemacels röst, när hans moder Sagar hade kastat honom på marken, för att gråta sig till döds? Huru många bland de späda hade icke redan gråtit sig till döds, när mordengeln eller den orene spritanden hade grasserat ibland folket i hundratal af år? Huru många mödrar hade icke redan gråtit sig till döds när den orona anden dref de andeliga swinen att handtera sina maskar som kreatur? När de arma människorna klädde sig nakna, för att tillridspålla sin onsjäckliga brännvins röst. Doctor Thomander säger, i sina predikningar att brännvinets orena ande, är den rätta ättenslags djefwu-

len i Swerrike; och i Pappmarken är han en barnåmbrå-
dare.

Kraftigt och wäldigt predikade Raattamaa icke allenast
om nykterhet utan äfwen och förnämligast om en sann
och lefwande Christendom. Han arbetade ouphörligt bå-
de natt och dag; blott några timmar mot morgonen tog
han sig en blund, och det war mer än besynnerligt, att
han icke blef alldeles utmattad. Men han har en god
constitution, och god hälsa, är wid sina bästa år: han är
en kort, något undersättlig man, med hög panna, stora
och lifliga ögon, hög och wäldig stamma, men tillika
klangfull och böstlig. Han känner konsten, att moderera
sin röst, efter ämnets beskaffenhet. De mindre barnen
tar han i famn, smeker dem, talar rörande till deras
hjertan, och det drojer icke länge innan han får dem att
gråta. Aldrig har han ännu behöft bruka rifet. De
mest hårdhertade barnen låter han föra i mörk arreest.
Men det finnes wisfa hårda och obeweckliga naturer,
hvilkas hjertan han icke fått att smätta. Och de hjer-
tan till hvilka Raattamaa icke funnit wägen, äro också
obeweckliga och alldeles otillgängliga för andra.

Johan Raattamas broder Pehr Raattamaa, war en
windbeutel och ett fullswin af äkta slaget; för wäckelsen
war han än i Norrige än i Swerrike än i Finland,
och arbetade som en Björn, när han tog sig för, men
dessemellan rumlade han alldeles förfärligt, och bar sig
åt som ett kreatur. I början of wäckelsen gjorde han
narr af hela saken, swor och wädnades som en best, men
när brodern fick tag uti honom började han småningom
blifwa öfwerlygad derom, att det icke kunde gå an i

längden, att lefwa som ett swin. Han kom en gång till
kyrkan om Michaëli söndagen 1845; der tyckte han, att
presten predikade åt honom ensam. Men det kom
icke längre den gången. Han rumlade emellertid som
wanligt, men fick alltid ondt samwete efter ruset: den
iröft han förut hade fått ifrån flaskan wille icke nu me-
ra förstå till att döfwa det aggande samwetet. Nu kom
han åter till kyrkan om Jul Helgen 1845, och reste hem-
ifrån i den affigt att han efter så många Herrans år
skulle gå till Herrans nattward; hwilket nådemedel han
under sin rummeltid hade alldeles försummat att begag-
na. Men nu föll en sådan öwardighet på honom, att
han icke wägade låta antekna sig. En afton ernade han
gå till Presten, men när han kom till dörren, så wän-
de han om. Återigen försökte han att, drifwa bort Sa-
uls onda ande med ett rus: men plågan blef endast wär-
re efter ruset; det blef för honom med hwartje dag mer
och mer odiägligt, att lefwa. Han måste nu börja lä-
sa i Religions böcker, men ingen uppbyggelse tyckte han
sig få. Till slut började han att twifla om det sanus
någon Gud. Dock hade han så pass stort förnuft, att
han "via Causalis" resonerade sig till en Gud. Men
huru skulle han nu komma till Gud, ifrån hwilken han
war så långt awifwen, och lik ett borttappadt får wan-
drade i wild märken. Öndteligen kom han åter i Feb-
ruari månad 1846 till kyrkoplatsen. Der träffade han
åter en gammal vän, som trugade honom, att taga sig
en swaps eller tätsfallare. Men denna swap blef den
sista, ty det blef nu för honom alldeles odiägligt att
lefwa. Nu kom han ändteligen till Presten, och

frågade synbarligen vörd: tror ni, att det kan finnas någon nåd, för en så stor syndare som jag är? Svarer blef ungefärligen så lydande: för Gud är ingenting omöjligt, men ettdera måste du välja af dessa två: antingen måste du af allt hjerta omvända dig till Herran, och låta kraften ofwanesfrier, eller också måste du fara hufvudstupa till Helvetet, såsom du hittills gjort. Med detta besked gick han ut, och tänkte för sig sjelf: Presten ser nog, att jag måste resa till helvetet. Smellertid fortfor bättringskampen. Han tyckte, att alla ställen, hvarest han i ungdomen utöfwat sina galenskap, anklagade honom. Berg och dalar ropade och we öfwer honom. Ändteligen kom förlossnings dagen i Mars 1846. Han var ute och wandrade af och an på Elfwen ty något egentligt arbete orkade han icke företa sig. Wäst han wandrade slögo några nådens ord, som en blifvit till hjertat, och i samma ögenblick kände han en obestriktlig glädje genomströmma hela sitt inre. Denna glädje warade i nära tre dygn. Men han gjorde sig allt för stora begrepp om ett beständigt himmelrike på jorden. Under dessa bröllopsdagar, kände han icke till någon frestelse, ingen syndig tanke upstod i hans själ, ingen wemodig känsla plågade honom: allt war idel helighet, glädje och fröjd. Då tänkte han för sig sjelf: så här bör en Christens lif wara: intet besmitteligt får komma in i det nya Jerusalem. Och då andra äldre Christna klagade öfwer frestelser och satans anskänkningar: så började den fina egenkärleken att smygga sig in i hans hjerta, utan att han märkte det: han började tänka widd sig sjelf: Ingen af dessa har kommit så högt i nåden

som jag, fastän de äro äldre Christna än jag. Men — på rredse dygnen började han känna en och annan ond tanke: då tänkte han: aj! aj! huru hänger detta tillsammans, med en benädd Christens sjelatillstånd? En benädd Christen får icke hafwa elaka tankar och syndiga begär. Jag har säkert fallit ur nådaståndet. Och nu är jag ewigt förlorad. Sålunda kastade nu egenrättfärdigheten om bordet, ehuru den nyss uphöjt honom till den högsta i nåden. Detta händer offta med nyss benäddade Christna, att Egenrättfärdigheten swänger om med dem på ett förwånande sätt. An upphöjer han dem på timmarne af Templet; derifrån förledes han dem, att skåda ner på de små jordmassarne med förakt. Nu åter kastar han ner dem i smutsen: och säger: Du är ewigt förlorad, du har fallit ur nåden. Behr Johanson Raattamaa arbetade stundom med egenrättfärdigheten så förfärligt, att han måste lägga sig. Jag måste då närmare förklara för honom egenrättfärdighetens fordringar på helighet, och wisade honom huruledes Paulus i Romarens 7: hade samma erfarenheter, samma anskänkningar och samma frestelser, huruledes han klagade öfwer en satans engel, som honom lindpustade, men fick det swarer: "Dig bör wöjas åt min nåd." Genom denna handledning blef Behr Raattamaa något tillfredsställd. Han fann nu, att en Christen icke får wara syndfri, inwärted, men wäl utwärted strida mot all upfätelig synd. Handledningen kom honom nu wäl till pass, ty han hade redan tänkt på rakknifwen.

Man ser häraf, huru nödwändigt det är, att hafwa någon förnuftig ledare, för hwilken man hyser förtroendet. Men en Prest, som hyser ett andeligt hat till all

iffaktighet i Religionen, kan icke få förtroende, emedan han är en ulf i fårakläder.

Om hösten 1846, bestöt jag, att sista Pehr Johansson Naattamaa som Nykterhets agent till Sukkasjärwi hwarest brännwins floden hade sigit till en förwånande böjd. Pehr Naattamaa war en fattig arbets karl, och hade inga medel att resa med. Jag utmanade därför nykterhets wän- nerna i Karesuando, att biesra Naattamaa till wägs: och denna upoffring gjorde de också willigt. Men hela resklas- san sleg dock icke till mera än 17 à 18 Rdr. Men nu måste han först lära sig, att läsa mina skrifna Concenter, och detta war för honom ett swårt arbete. Ett skrifwit ABCD gafs honom till rättelse och med denna anwis- ning måste han nu arbeta sig fram. En hel wicka war han sysselsatt med läkningen af ett Concenter, och slundom upgaf han allt hopp, att kunna lärd sja. Men litnan we- kans slut kunde han läsa hela Concenteret. Med ett sändes href från de wänta i Karesuando, till de swarta hednin- garne i Sukkasjärwi, anträdde Pehr Naattamaa sin mis- sions resa till Sukkasjärwi i slutet af December 1846. Men hans sätt att umgås med hedningarne, war något strävt och kärst. Han hade icke den fina takt, som brö- dren Johan Naattamaa. Derfor blef icke Pehr Naatta- maa särdeles wäl emottagen af frögawerna och sjskubundarne i Sukkasjärwi. På de flesta ställen blef han narrgjord, och bespottad. Dock war hans resa icke alldeles utan frukt. Pastor i församlingen sref på nykterhets föreningen; och v. s. vice missionsären C. J. Grape sja första anledningen af detta besök att tänka på hwad hans frid tilhorde. Pehr Naattamaa kom till baks om wintern 1847. — Du win-

tern 1848, gjorde Pehr Naattamaa åter en excursion ända till Tärändö; men der blef han illa tilltygad. Några ungsprintare af det ältta slaget, som, t. ex en Neppo, hade härdragit honom, och skurit sänder hans påls med kniswar; det war med möda, att han slapp derifrån med lifwet. På andra ställen hade man lestat skott efter ho- nom; man sköt i luften, för att hedra men i sjelfwa werket för att göra narr af främlingen. Krögarlifwet war då i Bajala uti sitt bästa flor. När jag kom till Tärändö uti April 1849, hölls frog uti rummet näst intill husförhörs rummet. Ifrån frogrummet kommo utskickade eller deputerade, som knappast kunde sja på be- nen, för att med bibelspråk bewisa, att deras tro och lära war den rätta Lutherska läran, samt, att den lära som jag dref war en falsk lära. Det såg nästan så ut, som här i socknen ingen prest eller Länsman hade warit.

För att widare befrämja nykterhet och Christendom, och tillstoppa sjelfwa källan till fattigdomen, förfly tades missions skolan, år 1849, till Kengis By inom Bajala Sockens område. Här sja Johan Naattamaa återigen ett hypperligt tillfälle, att arbeta i Herrans wingård. Nyfikenheten lockade dit åhbrare från de öfre Byarne i Bajala församling, ämwen som Lapparne från Sukka- järwi strömmade dit; och desse woro nu mera benägna än förra året, sedin brännwins draken sätts banesfäret, att emottaga underwising i Christendomen. Ämwen s. d. vice missionsären C. J. Grape, började att i Sukkasjärwi hålla nykterhets tal; och att underwisa Lapparne barn, med sdrre nit och frimodighet, än det kunnat sje förut. Lapparne i Sukkasjärwi församling hade nästan

Ingen Christendoms Kunstskap. Många personer, öfwer 20 år gamla, hade icke lärt sig, att läsa rent intantill. Nu uppstod hos dem en innerlig lust och häg att så lära sig läsa; somliga fattiga tjenare, som icke egde mera än 5 à 6 Riksdaler erbjudo sig dock, att gifwa en Riksdaler åt skolan, endast för att så lära sig läsa i skolan. Svar har man någonstans uti hela Sveriges rike hört talas om en sådan hunger och törst efter Guds ord? och war det icke ett stort Guds under, att Lukasjärwi församling, som hade sjunkit djupast i bränwins floden, blef på två år befriad ifrån allt bränwin, så, att der i början af år 1830 icke fanns en tår bränwin; sedan äfwen den sista storbrögaren Johan ylnien tals i öfwa Soppero, lät tit sina 30 kannor bränwin rinna på marken.

Denna storbrögare, som siff hade hållt ut siff bränwin på marken hade sparat ihop sina 30 kannor i hopp, att nykterhets iswern skulle swalna, och att hela wäckerlsen skulle gå opp i rök; men när han såg, att det icke war godt, att spierna mot udden; måste han siffja med siffbommen.

När erbjöd staten i Pajala och ännu längre ner för nam sådana kraft åtgärder, från de nywäcktas sida, då började surdegen hos dem att gäsa öfwer. Först utspreddes allehanda widunderliga sagor om Prosten Lasadius och hans parti, såsom t. ex. att han war ett skrymtare och girigbukt; att han stoppade i egen pung allt det silfwer och guld, som de wälåta förärade till scholan; att han hade spolierat kyrkocassan i Rengis, att han satte sig på lögskolswet midt emellan tjenarena, och skrapade grifvan, att i Rengis Prästgård fanns så mycket lög

och ohyra att ingen främling kunde siffja in der; att han hade en hora i hwar by. m. m. & &. Den siff nämnda uppgiften kom deraf, att de wäckta qwinmorna, som wille tillskrifwa Prosten Lasadius förnämsta orsaken till den saliga förändring, som de nu siffgo erfara inom sig, drefwos af en oemotståndlig drift, att fukta hans bröst med tacksamhets tårar, så snart de siffgo träfsa honom. Meniskan har den swagheten, att wilja gripa sig fast uti det närmaste synliga föremålet för sin tacksamhet; och ehuruwäl jag för min del ofta warit brydd öfwer dessa kärleks och tacksamhets betygelser, emedan jag hufft en hemlig fruktan, att det kunde urarta till en slags afgudadyrkan, har jag dock icke kunnat siffbta dem ifrån mig, emedan det skulle wara det samma, som att sära deras ömmaste och heligaste känslor. Jkke är jag den ende som warit utfatt för dessa snystningar, och framningar, ja! till och med hårda klappningar; utan alla som troget arbetat i Herrans wingård, såsom t. ex. bröderna Raattamaa, i synnerhet Johan, äfwen sem E. J. Grape, som äfwen arbetat sig både warm och swettig i Herrans wingård, äro utsatta för de wäckta qwinmornas hårda, men innerliga framningar, hwilket åter för profana ögon ser ut, som ett wederskyggeligt ghydelspel, men de äro i siffswa werket hjertats innerligaste utgjtelser, och jag ångrar endast, att jag icke har så höga känslor, att jag kan beswara deras kärlek. I anledning af dessa höga känslor, som hos wederbörande wäckt så mycken uppmärksamhet och siffvargelse, måste wi här korteligen beskrifwa, på hwad sätt de kommit till.

Genom Raattamaas bråkande, Pehr Raattamaas mörkultande, "och det höga bilder språk, som jag varit tvungen att bruka; för att lifwa känslorna, och hålla mina åhörare wakna, har det wärlare qwinno hjerstat i synnerhet blifwit i Bibelns egentligaste mening förkrosadt, så att ett enda nåderikt Ewangeli ord, flöget som en blirt derigenom, och uppväcker de höga, och saliga känslor, som utgöra den saligöbrande trons subjectiva grund. Som tron allestädes i Bibeln hänföres till hjerstat; så säga wi med rätta, att dessa höga och saliga känslor äro den saligöbrande trons subjectiva grund. Theologerna göra ock allestädes en skillnad emellan "fides objectiva" och "fides subjectiva" men som de själfwa åtminstone i sednare tider aldrig erfarit uti hwilket organ "fides subjectiva" har sitt säte, så hafwa de på måfå hänfört den till wiljan, hwilket är en stor bock i Psychologien, och är alldeles stridande emot Vitelsföfattarens åsigt. Denna "fides subjectiva, som också kallas "fiducia" eller en hjertelig förtröstan, bör hos den troende finnas i hjerstat, icke blott i förståndet. En finnes tron i förståndet blott utan motsvarande saliga känslor; så är det en död tro, en tro utan tillräcklig grund. Dessa höga och saliga känslor, kallas wankligen "Andans drifter." Men som dessa äro den högsta potentialen af den lefwande Christendomen; så måste, hwar och en, som icke erfarit det minsta af Andans verkningar falla i förwåning öfwer dessa höga känslöytringar; Och så wida en död tro icke är en lefwande tro, så kan icke heller den döda trons repräsentanter erfara någonting af dessa höga och lefwande känslor, som utgöra den

lefwande trons wäsende och subjectiva grund. Wi påstå icke, att dessa höga och lefwande känslor, nödwändigt måste komma till sådana högljudda känslöytringar, som nu förefinnas hos de wäckta i Norden; wi påstå endast, att de äro den högsta potentialen eller den högsta kraften af den lefwande Christendomen; de innehålla så mycket nåd, som den swaga leryhddan kan bära. Om denna kraft stegras till ännu högre grad af verksamhet, så blir det mera än hwad den swoga leryhddan kan bära; det blir då en vision, en uppenbarelse eller syn.

Men hwad är det nu för folk, som förargas öfwer dessa höga känslöytringar? Jo; det är krögare och spyllhundar, som mest förargas deröfwer; dernäst dygdiga horor och ärliga tsufwar, således ett högdygdigt släkte hvars andakt blir föröd af bättrings ropen, ett släkte, som icke känner någon högre niutning, än den infernaliska dunst, som stiger opp ifrån tarmkanalen till hjernan, när spritångan utvecklar sin wälluktande gas. Ett släkte, som stimuleras af den nedriga egenlystans lägsta beräkningar, som finna sitt hederliga krögaryrke wara i fara att gå under genom allmogens nyckerhet. Dessa råa Naturemänniskor upprera och uppögga kronobetjeningen att klaga för Landshöfdingen, för Bisshop och Consiistorium öfwer Prästarens afog; och dessa inquisitoriska åtgärder har kronobetjeningen af egen drift mycken lust att utföra, emedan kronobetjeningen icke kan tåla Prästarens bättrings rop. Men krögarens bränwinsk minuterings, och spyllhundarnes swordomar, låter kronobetjeningen påspera opåtaltdi; emedan den anser denna handel och detta lefwerne för ett äkta Christligt lif. Redan år 1851 ha-

de Kronsobetsningen i Skittilå på Reserliga finska sidan låtit stämma några qvinnor för kyrkoförargelse, emedan de under Gudstjensten uppgifvit högljudda rop. När målet förefom till pröfning wid Härads Rätten uttygades några vittnen, att dessa rop eller ljud varit ofrivilliga känsloträngningar; andra vittnen, som hörde till den sorglösa hopen, kunde icke taga på sin Ed, att ropen varit sjelfgjorda. Domaren kunde således icke fälla de anklagade qvinnorna, utan föregaf i ransaknings protocolet att de högljudda ropen kunde hafwa härkärt af hastigt våttemmande sjukdom. Kronobetsningen beswärade sig öfwer Härads Rättens utslag i Wasa Hof-Rätt och besynnerligt; der fälldes de anklagade för kyrkoförargelse, till böter och urenbar kyrkoflikt. Hof-Rättens ledamöter gjorde således ingen skillnad emellan frivilliga och ofrivilliga råbelsor; och då Härads Rätten såsom skäl för friandet, omförmålt sjukdoms fall; så tyckes Hof-Rätten hafwa bort inhämta en kunnig Läkares emdöme innan den affunnade domen. Hof-Rätten säger i utslaget, som wi haft tillfälle att se: "som det icke war bewist att ropen tillkommit af sjukdoms fall så." &c. Om ett sådant mål hade förefommit på Svensk sidan; så förmodar man, att en kunnig Läkares emdöme hade bort inhämtas, alldeles så tillräcklig anledning till ett sådant inhämtande förwar i Härads Rättens protocolet. När Wasa Hof-Rätts dom ankom; så åtog sig Domaren, som gifwit det friande utslaget, de betycktas sak, och beswärade sig, i egenklap af ombud, för de saksfällde uti Senaten, öfwer Hof-Rättens Dom; men äfwen i Senaten fälldes de saksfällde till ansvar, hwarest äfwen betogs

dem all utwäg, att gå i nådenwäg till Reseraren. Domen måste således sättas i verkställighet. En af de anklagade qvinnorna har varit inställd till undergående af den äddömda uppenbara kyrkoflikten, men hon kunde twärt emot sitt samwetes vittnesbörd icke erkänna, att hon genom de öfverklagade ropen åstadkommit någon förargelse i Guds församling. I sjelfwa werket war det också endast kråkarnas, lullhundarnes och herrarnes andakt, som blifwit förbörd, och kan qvinnan icke anse dessa hederswårda Ledamöter af werlden, som råta medlemmar af Guds församling. Smellertid hörs nu ingenting vidare af wederbörandes åtgärder, i äfseende på de saksfällde qvinnorna; enligt lag skulle nu den qvinnan, som nekat icke sjelfwa ropet, men endast denna frivilliga handlingss brottlighet tillhållas genom itererade waktens och bödds straff, fortsatta ända till högsta kroppss plikt, att erkänna handlingens brottlighet, men till en sådan bekänneelse kan hon icke förmå. (Forts.)

■ ■ ■ ■ ■ Rättelser från föregående Nummer.

N:o 1 sid. 16 står: ingen sitionen, läs: inquisitionen på samma sida står: omärlig supare, läs: märlig supare; N:o 2, sid. 28, står: hasarber; läs: Rhabarber; N:o 6, sid. 74, står på flera ställen, Martersen läs: Martensen; sid; 76, står internda, läs: interna; sid, 88, står: är, är; läs: är Gr. N:o 7. sid; 94, står: Månstamaa; läs: Maattamaa. N:o 9; står: Fjärbollar, läs: Tjårbollar; sid; 132, nedersta raden står: spara läs: spåra; sid, 133 står: tänka, läs: trånka; sid; 144, står: undergår läs: undgår; N:o 10; sid. 151, står Manniskan för en him-

len vinna, måste blifwa Englars like; här fattas en mening, som bör tilläggas nemt: huru kan hon blifwa Englars like, om af hennes m. m. Mindre tryckfel, som icke äro förwärrande, torde rättas af läsaren.

Annmälan

Denna Tidskrift utgifwes nästa år af samma Redaktion med ett häfte i månaden, och emot samma praenumerations pris som förra året, nemligen: 32 Skillingar Banco för årgången. Tidningens systemål är att göra redogörelse för de Religiösa rörelserna i Norden, deras inverkan på folkets seder, halsa och välfärd; äfvensom att wederslägga de falska rykten, som genom Tidningarna utbreddas om dessa rörelser. Tidskriften kommer således att innehålla: 1:o En stående artikel om wäckelserna i Torneå Lappmark; 2:o En insänd Artikel af en opartisk rörande samma ämne 3:o En artikel om werlden och Cholera som skall wisa de Psykiska anledningarne till denna farlot; 4:o De nya böckerna med anledning af Cleri comitatus circular 1851 5:o Om wederbörandes inquisitoriska åtgärder emot Läsaren; 6:o Någon liten uppenbarelse. Piteå i November 1853.

Redaktion.

Piteå

Tryckt hos W. N. Nygren. 1853.

Ens Ropandes Röst i

Öknen.

N:o 1. Januari. 1854. 3 Årg.

Om wäckelserna i Torneå Lappmark.

Fortf. från föreg. Nr

Måhända hafwa nu höga wederbörande börjat besinna sig. Måhända hafwa de börjat finna, att denna dom war omotiverad. Måhända hafwa de funnit, att denna frivilliga handling af den högsta Domare makten kan till slut få ett twetydigt utseende i den allmänna opinionen. Smellertid är det högst beklagligt, att början till sådana inquisitoriska åtgärder, skall helt och hållet bero af en dum Länsmän, som ännu mindre är Senatens ledamöter, lärer känna rätta motivet till sina små handlingar. Beklagligt är det äfwen, att kyrkan skall vara så nära bunden med staten att kronans lägsta betjening skall upprätthålla ordningen i kyrkan. Länsmän skall nu pröfwa andarne, om de äro af Gud! Länsmän skall vara inquisitor i kyrkan. Ännu beklagligare synes den omständigheten wara, att en dum Länsmän kan få binda Högsta Domstolens samwete med den werldsliga Sagens former att des ledamöter måste twärt emot sitt samwete döms efter Länsmännens önskan. Sådant war ja

